

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 378.062:57

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ
В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ**

Лановюк Л.П., кандидат історичних наук, доцент (lanovuklp@ukr.net)

Хвіст В.О., кандидат історичних наук, доцент (vika_hv@ukr.net)

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Вплив, який пандемія коронавірусу справила на систему вищої освіти, відрізняється від країни до країни та має свою специфіку в різних регіонах світу.

Простежується загальний вектор цих змін: пандемія поставила університети у важкі умови, змушуючи в найкоротші терміни адаптуватися до подій, витратити значні кошти для прискореної диджиталізації, приймати рішення часто без урахування можливих негативних наслідків. Негативний вплив пандемія мала і на міжнародне співробітництво в галузі освіти і науки: були скасовані міжнародні поїздки, припинені програми обмінів та академічної мобільності студентів і науково-педагогічних кадрів, багато програм по лінії науково-дослідного співробітництва поставлені на паузу.

Університети були змушені в короткі терміни вирішувати безліч гострих питань: в яких формах проводити дистанційне навчання; які технічні засоби для цього використовувати; як оцінювати засвоєння студентами отриманого матеріалу; як проводити випускні іспити і яким чином здійснювати набір на наступний навчальний рік.

Деякі країни, як виявилось, не в змозі повністю перейти на онлайн-навчання з різних причин, включаючи відсутність матеріально-технічного забезпечення університетів,

відсутність широкого покриття інтернет-мережами, низького рівня життя населення та ін. Наприклад, країни Центральної Азії (Казахстан, Киргизія, Узбекистан, Таджикистан та Туркменія) по-різному важко переходили на дистанційні форми навчання.

Так, Казахстан впорався з пандемією з великими труднощами. З середини березня школи закрили на дострокові канікули, а четверту четверть провели дистанційно. У Казахстані працюють власні освітні послуги для школярів, але технічно республіка не готова до онлайн-освіти. У країні більше 3 млн. школярів, при цьому інтернет не витримує одночасне підключення навіть 2,5 млн. учнів.

Киргизія також закрила школи з середини березня. Школярі не повернулися до очного формату навчання і 1 вересня - перший місяць нового навчального року, в школах навчалися тільки першокласники. З 1 жовтня школярів різного віку перевели на дистанційне навчання.

Узбекистан достроково відправив школярів на канікули, як і в інших країнах СНД. Останню четверть року школярі закінчували дистанційно - Національна телерадіокомпанія Узбекистану разом з Міністерством народної освіти (МНО) організували відеотрансляції уроків. Приватні освітні платформи в Узбекистані працюють не системно, тому дотримуватися єдиних освітніх стандартів в період пандемії було складно.

Міністерством освіти і науки Республіки Таджикистан у співпраці з ЮНІСЕФ та за підтримки Європейського Союзу було розроблено Національний план дій для сфери освіти в зв'язку пандемією, який передбачав використання альтернативних методів для дистанційного навчання учнів у сукупності з наявними можливостями й ресурсами, зокрема телевізійні та цифрові онлайн- і офлайн-платформи.

Чи не найгіршою виявилася ситуація в Туркменістані, уряд якого наполегливо заперечував наявність вірусу на своїй території і вкладав значні зусилля, щоб зберегти імідж країни, де немає коронавірусу. І хоча ще в 2017 році в Туркменістані була прийнята Концепція розвитку цифрової освітньої системи, результати її реалізації мізерні та здебільшого мають формальний характер.

Важливим бар'єром для впровадження дистанційної освіти в цьому регіоні – мовний. У школах центрально-азійських країн СНД діти навчаються місцевою мовою або російською. Це безпосередньо впливає на інтеграцію російськомовних освітніх ресурсів в їх систему онлайн-освіти.

Загальний карантин 2020 року чітко виявив проблемні зони, які й до цього були очевидні урядам і громадянам.

Отож, країни Центральної Азії опинилися в умовах браку ресурсів і досвіду для налагодження в короткі терміни дистанційного навчання на гідному рівні. Немає досвідчених програмістів і веб-дизайнерів, інституційних, матеріально-технічних можливостей, ні перевірених якісних освітніх ресурсів, відсутні уявлення про особливості онлайн-викладання, методи дистанційного навчання. У школах і регіонах, що розвиваються в цілому не вистачає техніки і стабільного інтернету. Це один з головних чинників, який заважає повсюдно впровадити технології дистанційного навчання.

Саме тому для університетів цих країн одним з найближчих завдань має стати налагодження партнерства з зарубіжними університетами, які готові ділитися своїми ресурсами, досвідом, особливо в галузі онлайн-навчання і наукової онлайн-співпраці.

Пандемія негативно позначилася на роботі вищих навчальних закладів всіх без винятку країн світу. Ринки, освіти що розвиваються в країнах СНД насилу впоралися з переходом на дистанційне навчання. У 2020 році системи освіти всіх країн пройшли випробування на міцність.

Перелік посилань

1. COVID-19: эффекты для высшего образования. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpfu.ru/womens-league/aktualno/obrazovanie/covid-19-effekty-dlya-vysshego-obrazovaniya-389900.html>

2. В Таджикистане разработан Национальный план действий для сферы образования в связи пандемией COVID-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://vecherka.tj/archives/44908>

3. Глобальное влияние COVID-19 на систему образования. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://review.uz/post/globalnoe-vliyanie-covid19-na-sistemu-obrazovaniya>

4. Дистанционное обучение в вузах Республики Казахстан в условиях пандемии (COVID-19). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://enic-kazakhstan.kz/ru/post/52>

5. Как в Индии и СНГ переходили на дистанционное обучение во время пандемии. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://trends.rbc.ru/trends/education/5faa3fbb9a794745e007b16b>

6. Цифровое образование в Туркменистане: в ожидании изменений на фоне COVID-19. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cabar.asia/ru/tsifrovoe-obrazovanie-v-turkmenistane-v-ozhidanii-izmenenij-na-fone-covid-19>

7. Экспертное обсуждение плюсов и минусов дистанционного образования. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kabar.kg/news/ekspertnoe-obsuzhdenie-plusov-i-minusov-distantcionnogo-obrazovaniia/>